

ЖЕЉКО ХУБАЧ, ДИРЕКТОР ДРАМЕ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА У БЕОГРАДУ

Спремамо се за јубилеј

Одлазак људи у пензију без могућности да се приме нови, довешће до тога да ћемо остати без уметничких заната. Без тога, свешћемо се на модерне сценографије из салона намештаја, каже Жељко Хубач.

Вечерас смо имали привилегију да видимо велику представу.

- Тачно, то је била процена селектора коју јако поштујем. Прошле године смо наступали са две представе и то је био велики комплимент за наше позориште. Ове године смо се потрудили да прилагодимо представу ужичком позоришту, јер се она иначе игра у простору за 200 гледалаца. Јако је важна та камерност у музеју људских душа и захвалан сам техници, сценографу, свим људима ужичког позоришта што су успели да направе ову платформу, премосте три реда како бисмо извели представу тако да она не изгуби на квалитету. Могу вам рећи да је ово једна од бољих верзија, јер пуна сала која је јако акустична прави потребну интимност. Фестивали се у суштини не праве због глумца и жирија, већ због публике и драго ми је да смо успели да направимо овакав амбијент.

Шта се још дешава у националном театру, с обзиром да обељавате јубилеј, 150 година постојања?

- Након врло успешне сарадње са БИТЕФ фестивалом и премијере представе *Царство небеско*, у режији једног од најзначајних европских редитеља Јернеја Лоренција, на Великој сцени ради Јагош Марковић, *Ожалошћену породицу*, која ће бити премијерно изведена у јануару, Егон Савин ће радити једну представу почетком године и тако улазимо у наш велики јубилеј, где ћемо се искључиво бавити домаћим драмским тек-

стом. За отварање сезоне имамо премијеру *Балканског шпијуна*, Душка Ковачевића у режији Тање Мандић Ригонат и две недеље након тога, премијеру *Нечисте крви*, Боре Станковића, у режији Милана Нешковића. На Великој сцени нас очекује и драматизација *Травничке хронике*, у режији Никите Миливојевића. На сцени Раша Плаковић ће бити Борис Љешевић, по новом тексту Федора Шилија, а након тога радимо нови текст Милене Марковић и тако завршавамо јубиларну сезону.

На који начин, и да ли ће нешто од тога и ужичка публика имати прилику да види?

- Што се тиче публике ван Београда, морам да нагласим да смо у протекле три сезоне гостовали у више од стотину градова а угости-

ли смо преко 50 српских театарских различите форме, мини фестивале, уз телевизијска снимања и тако даље. Немам потребу да тражим од Министарства неке посебне новце за децентрализацију позоришта, али смо показали да можемо да се тиме бавимо на овај начин. И ужичко позориште је неколико пута гостовало уз јако добру посећеност публике. Ми смо отворени за све добре предлоге, имамо неколико копродукција са сомборским, кикиндским, шабачким театрима, наравно уз једини критеријум, а то је врхунска уметност. Успели смо да драму Народнег позоришта етаблирамо, не само у Србији, већ и у региону, па су иза нас и 82 награде.

Шта су највећи изазови за национално позориште, а да при-

том прескочимо причу о хроничном недостатку новца?

- Изазови се врте око продукције. Одлазак људи у пензију без могућности да се приме нови, довешће до тога да ћемо остати без уметничких заната. Без тога, свешћемо се на модерне сценографије из салона намештаја. Можете одржати позориште под свим могућим условима али постоји инфраструктура која уметност чини довољно великом, да би она могла да напредује. Изазов је како превазићи ограничења, како се изборити за статус, јер ипак постоје неки минимални услови да би уметност функционисала, а да је без њих, напросто нема.

М. Петровић

РАЗГОВОРИ О ПРЕСТАВИ И ПРЕС КОНФЕРЕНЦИЈА

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ БЕОГРАД

Јалова интелектуална елита

Татјана Мандић Ригонат, редитељ: Све што се дешава Иванову и то што се он на крају убије, није директна последица догађаја који ће се збити пред публиком. Његов умор од живота је почео много, много раније. Ми га схватамо у једном дану, када његов свакодневни живот почне да се одвија. Један дубоко депресиван човек се не би тргао када му Боркин прислони пушку на чело. Чехов нам говори да мера очаја сваког појединца има своју посебну боју. Његова боја је боја његове личности, какав је био и какав у том тренутку јесте.

Хана Селимовић, као Саша, кћи Лебедевих: Наивност је општа и велика ствар, а ствари које Саша говори су младеначке илузије, које нису наивне. Често могу бити врло опасне. Младост је прецењено и тешко раздобље. Једини лик у овом комаду, који није доживео нека велика разочарања, већ их доживљава управо у тренутку када гледамо причу, је Саша. Та горљивост и борба да неке идеје, које млад човек има, нису наивне. Оне су јако склизак терен за пропаст, какву је доживео и Иванов. Нисам желела да је представим наивном, можда и зато што сам у свом младалачком животу уме-

ла да помислим много сличних ствари, као она. Доживљаји љубави младе жене нису наивни, они су, врло озбиљни.

Никола Ристановски, као Иванов, Николај Алексејевич: Пре свега, живот је заиста леп. О свему осталом се пишу, вероватно, само драме. Када причамо о безизлазу и безидејности, о вредностима, пада ми на памет да нигде код Чехова у драмама и комедијама, нема деце. То ме спречава да говорим о успостављеном контексту његових дела. Кад будем сазнао зашто је то тако, можда ћу још нешто да кажем.

Предраг Ејдус, као Шабелски, Матвеј Семјонович: Поделићу вечерас једну мисао, која ме већ дуже прогања. Пошто смо већ констатовали да је Иванов једна од најенигматичнијих личности, разлог његове депресије и одустајања, по мени је нешто што има везе чак и са данашњим временом. Наиме, то је нека врста интелектуалне елите, која упркос свим сопственим идејама, жељама за променом, доживљава извесну јаловост. Јаловост је у томе да не може да превазиђе неке околности, друштвене и то у ком правцу се друштво креће. Било је много елана, велике потребе за променама. То се врло препознаје данас

и зато је то свевремена тема. Имамо огромну потребу за променом, али све већи број људи, који је имао неке праве грађанско – демократске идеје, у судару са неким временом, које је показало да постоје силе и манипулације, долази до самоспознаје сопствене јаловости. Мислим да Иванов има осећај да је његов живот, у суштини, био јалов. То се односи и на његову љубав и на борбу за промене. Са друге стране сви ови ликови, имају сопствену причу и назадак, свако је доживео сопствену деградацију. Онда их читамо као лоше и негативне, а они се уклапају у средину, у којој једино тако могу да опстану. Сви носе сегмент пропадања, несреће, јаловости и неостварености сопствених идеја.

Татјана Мандић Ригонат, редитељ: Код Чехова је присутно друштво, мочвара, дистанце између људи. Растојање између два човека је много горе од свих физичких растојања. Режирао сам реквијем, душа је у првом плану, а души је хладно у овом свету.

Спасоје Ж. Миловановић, критичар: Припадам оној другој групи људи, која мисли да је Иванов, као и Митке у Коштани, безнадежан случај. Просто ми је дошло да изађем на сцену, да га ишамарам и кажем – ајде више,

убиј се и да завршимо ову представу од три сата. Све добро, али три сата је три сата. У представи ме је фасцинирало и обрадовало то што је Тања направила музеј ретких експоната. За разлику од млађих редитеља, који имају потребу да у својим тумачењима класичних дела, све измисте, да би било што необичније, Тања је, мудро, као и Јагош, направила тај музејски експонат. Као да је рекла глумцима – сад глумите, а ја ћу да се појавим мало да вас изаранжирам. Чуо сам публику која говори да одавно није видела убедљивију глуму. Мени прија да то чујем. Све похвале глумцима на задату тему.

Хана Селимовић, као Саша, кћи Лебедевих: Желела бих да Спасоју кажем да није усамљени мушкарац, који верује да је бољи од Иванова, што сам закључила на основу тога да је желео да изађе на сцену и да га ишамара. Углавном су мушкарци реаговали бурно и имали смо предивну ситуацију на пробама, где је мушки део ансамбла постављао питање – зашто је он такав. Жене су се страшно бориле за њега.

Бранко Видаковић, као Лебедев, Павле Кирилович: Јако је опасно бити млад у љубавним стварима. Једина предност младости је младост. Сад смо зрелији и паметнији, само нас ујутру кад устајемо муче леђа. Младост нема никакав страх да се упусти у оно у шта се упушта, не интересују је последице. О последицама ми старији размишљамо.

Бранка Петрић, као Авдотја Назаровна: Вечерас је стварно било изузетно. Последњи пут сам у Ужицу била са чувеном представом „Путујуће позориште Шопаловић“. Сећам се дивног пријема и да је падала киша, као и данас, када смо стигли. Вечерас, после толико година, поново пред дивном публиком, ја имам исти осећај.

Ивана Филиповић (публика): Све сам вас доживела као блиске и живе. Све сам вас упознала вечерас, а толико сте различити.

Ана Милошевић

BANCA INTESA

ТАТЈАНА МАНДИЋ РИГОНАТ, РЕДИТЕЉКА ПРЕДСТАВЕ „ИВАНОВ“

Иванов је човек прометејског жара

Не бих могла да радим ову представу, а да добрим делом Иванова нисам осећала као најдубљи део сопствене њосусталости, сталној преиспитуивања и бескрајној замора, каже Татјана Мандић Ригонат.

Чехов је писац дубине, душе, егзистенцијалног очаја и задире у оно што се зове тајна људског бића. Он није писац тезе и нисам хтела да правим „тезичан“ комад и да кажем Иванов је такав зато што је одвратно друштво у коме живи. То не би било тачно, јер и у идеалним друштвима или друштвима која теже већој социјалној правичности, увек ће постојати бројни проблеми који нас одређују као људе за које друштво није криво“, каже Татјана Мандић Ригонат, редитељска представе „Иванов“.

Иванов се преиспитује, поставља важна егзистенцијалистичка питања, али људи око њега немају ту потребу или су одлучили да то не чине...

- Сви они траже нешто од Иванова, а он је једини који поставља суштинска питања - ко сам и зашта живим. То су суштинска питања наше егзистенције и смисао представе је у томе да се свако од нас запита - ко је Иванов, зашто се њему то десило и да на тај начин уђе у колоплет самопропитивања. Боркин је хоштаплер, Гроф изговара једну од кључних реченица у комаду - кад има наде и на гробу је весело. Лебедев је престао одавно да се пита ко је и шта је и каже - шта ће мени поглед на свет, ја чекам да цркнем, осећа се као да је у музеју реткости и ништа не разуме. Његова жена Зинаида је зеленашица и циција. Страшно је то што се ти ликови наслађују гледајући туђу пропаст и што себе и сопствени поглед на свет учитавају у другог човека.

Они настављају своје животе, али Иванов се одлучује на самоубиство...

- Самоубиство јесте велики грех према православној доктрини, али у поетским категоријама то је често искорењивање себе из тог света и апсолутна потврда човекове слободе да одлучује о животу и смрти. Он је поништио себе

Појединац и друштво

- Живимо у веома брзом времену у коме се од уметности очекују кратке поруке, попут СМС или парола, али Чехов није писац памфлета, СМС и порука. Он раскида тај пророчки и дидактички ланац руске књижевности и улази у поље за које, како га је паразирала Маргарет Јурсенар, рекао да у идеалним друштвима и у друштвима која теже већој социјалној правичности, увек ће постојати бројни проблеми који нас одређују као људе за које друштво није криво.

у том свету јер презире себе, трајући да је издио сопствене идеале. Иванов је човек великог, прометејског жара, великих визија, осећаја одговорности и љубави за друге. Кад се подухвати великих послова, а то не испадне онако како је он замишљао, тог тренутка ту енергију окреће против себе. Иванов је одговоран човек, Дон Кихот, који се гади идеје да би неко у њему могао да препозна хамлетовску запитаност.

На сцени је мноштво поетских асоцијација и симбола, који

Лик Саше и руске анархисткиње

- За лик Саше била сам инспирисана руским анархисткињама и интелектуалкама из 19. века које су биле младе и образоване жене, што значи да су биле модерне. Њихова модерност је еквивалент данашњим девојкама, које су срчане као Саша, које храбро хрле ка првом животном разочарању.

рија кроз коју се повезују духови прошлости и садашности. Иванов долази на своје венчање и каже Шаши да нема право да јој упропасти живот, а његова покојна жена стоји унутар рама као ознака смрти и истовремено је то и призор живота.

Јасно је да не учитавате у Чеховљев текст одреднице данашњег времена, међутим, јесте ли се питали, док сте припремали комад, ко је или ко би могао да нас да буде Иванов?

- „Иванова“ сам радила по интуицији, желећи вероватно да причам оно што мене најдубље боли. Овог „Иванова“ могу да посветим себи, својој генерацији и неким људима из других генерација. То су уморни људи, који су поштено радили и имали поштен однос према будућности и свету, а осећају се преваренима. Не бих могла да радим ову представу, а да добрим делом Иванова нисам осећала као најдубљи део сопствене посусталости, сталног преиспитивања и бескрајног замора. С дуге стране, мислим да је ово и врло субверзивна представа. Сво време функционише под паролем - човек је широк, треба га сазнати, а Чехов проширује наше гледање на човека и на теме које живот носи. Враћамо поезију, теме новца, смртности, пролазности, љубави, изневерених идеала и све то чини пуноћу живота, а не само свођење на једну димензију на коју покушавају да нас сведу.

Н.К.

НИКОЛА РИСТАНОВСКИ, ГЛУМАЦ

Никада није било лако

- Сви смо ми у неком блаџу, само што неки од нас пробацију да гледају у звезде, да открију нека сазвежђа и сазнају више о себи и другима. Дуго ћемо се још борити, а услови никада неће бити идеални. Вероватно иако и треба да буде, каже Никола Ристановски.

Шта се крије иза вашег глумачког печата за који многи кажу да је јединствен по ненаметљивости и убедљивости која је лишена агресивности?

- Све што је агресивније него што је богу драго мени лично смета. Ради се вероватно о мом сензибилитету, а онда и о начину грађења неких ствари. То тако испадне, јер пуштам свој организам у одређене околности и чекам, послушну шта ће му се десити. Ретко се, било којим поводом, деси агресија. Оиграо сам до сада око 60 улога. Већина од њих су биле насловне и било је и таквих ликова који су имали агресију у својој структури. Чини ми се да успевам да олуштим агресију, јер једноставно не верујем у било коју врсту агресије, као што не верујем да је довољан бес да би се нешто променило. Занимљива је та констатација, али све је то последица онога што се у мени као човеку дешава кроз процес спознаје лика који тумачим.

Да ли још увек прижељкујете улоге малих, обичних људи?

- Велике улоге подразумевају, условно речено, сукоб појединца са претенциозним погледима средине у којој живи. Чехов је најдаље отишао у свему томе кад је почео да пише о тим обичним људима, што је невероватно тешко, јер у том миљеу нема великих идеја и неке велике акције. Али кроз такве ликове ми једино можемо да сагледамо цео свет. Најтеже је описати и дефинисати човека. Смењиваће се тоталитаризми и демократије, а човек ће увек остати уплашен, у неком марку који не разуме, да се бори са egzистенцијалним проблемима и пролазношћу. То постаје тренд у новој драматургији, јер су писци схватили да се треба вратити животу и човеку.

Колико вам је битна екипа са којом радите, тимски дух?

- То је најбитније. Све о чему причамо било би бесмислено уколико се не би радило тимски. Људи са којима радим веома утичу на мене, вероватно и ја на њих и то је једна од најдивнијих ствари у позоришту које је једно од последњих места где су људи

заједно. Не само глумци на сцени, заједно су и глумци и публика. Зато врло пажљиво уклапам себе у одређене екипе и то ми представља највећу радост.

Сматрате ли привилегијом да радите готово на читавом простору екс Југославије?

- То је заиста привилегија. Као кад имаш најближе и комшије са којима размењујеш нешто посебно, а ако ти се то деси у послу, то је непроцењива вредност. На овим просторима има толико фасцинантних глумаца, инспиративних,

другачијих и привилегија је то што сам у прилици да стално учим. Огромно је задовољство играти са Пецом Ејдусом и другим глумцима тог калибра. Срећан сам и када међу најмлађим глумцима у представи препознам нешто што ме заиста радује. Апсолутно верујем у младе људе. Није тачно да су апатични. Свака нова генерација је паметнија и даровитија од претходне.

Каква је моћ театра у свету и времену у коме живимо?

- Позориште траје дуже од државе, вероватно и од економије и религије. Морамо имати поштовање према томе што се тако дуго одржало. Кад кажем позориште, мислим и на уметност уопште. Никада није било лако позоришту и уметности. Никоме није било лако, ни Молијеру ни Шекспиру и вероватно тако треба и да буде. Сви смо ми у неком блату само што неки од нас пробацију да гледају у звезде, да открију нека сазвежђа и сазнају више о себи и другима. Дуго ћемо се још борити, а услови никада неће бити идеални.

В. Т.

НАДА ШАРГИН, ГЛУМИЦА

Сазревала сам уз фестивал

- Јако волим ужички ЈПФ, веома сам везана за њега и са великим задовољством долазим. Како је фестивал расширио и развијао се ја сам уз њега сазревала глумачки, и сваким новим доласком, улоге које сам тумачила биле су значајније и зајаженије. Уз њега је расла и моја каријера и не чуди што ми је омиљен, каже Нада Шаргин.

- Имали смо одличан наступ на фестивалу у Риједи, а овде је било заиста феноменално, што се види и по реакцијама публике. Вечерас смо успоставили неки нови ритам представе, што је јако добро. Људи који су је два, три пута гледали, рекли су нам да је ово њено најбоље извођење до сад. И баш смо срећни. А најужбудљивија је и сама чињеница да је представу вечерас гледало 800 гледалаца, што је невероватно, јер је овај комад постављен да се игра на камерној сцени националног театра.

У бегу од свакодневице и у припремама за представу уживате

у тангу?

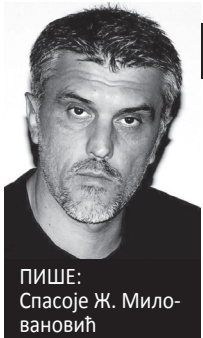
- Танго за мене има велике личности са глумом. Не можете га плесати ако не освестите не само своје тело, што је једна од првих ствари, него је јако битна та присутност да сте ту са партнером, да сте у музици, у ритму и ако се не дајете нећете направити ни један корак. Као и у глуми. Ове две моје љубави имају значајне ствари које их повезују, које им дају чврстину, а када све то објединиш можеш да уживаш. Ни једно ни друго нису нимало лаке вештине, али које када једном савладаш, почнеш да живиш у потпуности.

Не размећи се собом и не хвалиши се. Пустите да те други хвале, ако имају зашто, реченица је коју Вам је упутила мајка и којом се водите?

- Управо тако. То је мој пут. Ја морам много себе да преиспитујем и да истражујем и кроз улоге и кроз велике писце које имам срећу да радим. Пуно сазнајем о себи, о свету, о људској природи и мислим да то глумцу може да да јако велику ширину и свест, па верујем и садржај. То је пут који ми се свиђа и којим идем даље. И то је реченица која ће ме увек кроз живот водити.

Б. Д.

ПИШЕ:
Спасоје Ж. Мило-
вановић

РЕЧ КРИТИКЕ

ЧЕХОВ У „МУЗЕЈУ“ САВРЕМЕНОГ ПОЗОРИШТА

(А.П. Чехов: *Иванов*, режија: Тања Мандић Риџонаш,
Народно позориште у Београду)

Иванов А.П. Чехова, у адаптацији и режији Тање Мандић Риџонат и извођењу ансамбла Народног позоришта у Београду, као пета такмичарска представа ЈПФ, добила је до сада највишу оцену публике. Да ли је разлог то што се публика ужелела представа без икаквог очуђавања, претумачења, реконструкције и деконструкције перцепције, или се ужелела глуме као такве, или је, просто речено, у њој препознала највећи квалитет, или ... на крају крајева није ни битно. Овом театрографском податку треба придодати и чињенице да је у 150 година дугој историји НП у Београду ово тек друга поставка *Иванова* (прва је била давне 1924.). Још три позоришта у Србији су од свог оснивања до данас играла ову Чеховљеву драму (СНП, НП Ниш, Крушевачко позориште). НП у Београду је до сада на ЈПФ учествовало са још шест представа. Ово је први Чехов у редитељским насловима Тање Мандић Риџонат и њена прва режија на Великој сцени НП у Београду.

Као и у већини својих редитељско-драматуршких поступака, и овде редитељка не тражи себе, већ драмски текст у свој пуноћи значења за историјски трен којем се обраћа. Сводећи списак лица на неопходан за развој радње, скраћивањима текста и незнатним, али функционалним, изменама реплика, уз помоћ ванредног сценографског решења Бранка Хојника, публику смешта на сцену, на трибине, са три стране новоуспостављеног сценског простора, инсценирајући дестиливану трагедију Иванова, човека који не може да издржи сопствену егзистенцију немоћи. Тај нови простор зазива музејску поставку, у којој „ретки експонати“ чувају сећање на изван/позоришну стварност и постају место готово научно поткрепљеног колективног промишљања. Позорница тако постаје простор готово трочасовног сусрета и узајамног исповедања гледалаца и глумаца у истанчаној осетљивости за психолошка питања. Глумац је непосредно доступан публици, која не може да одбије суделовање у драмској радњи и не може а да се не суочи са властитим унутрашњим животом. Истовремено, позорница је упризоравање трагова гладијаторске борбе у арени на чијем се крају налази нова позорница – слика, још једно „сликарско дело“ из чијег рама излазе Чеховљеви ликови – бравурозни цитат представе *Кола мудрости двоја лудости* у режији Дејана Мијача (Атеље 212, 1993.), у чијој је класи редитељка дипломирала. Из ове арене се чује сваки дах и уздах, вриште немири и страхови, и свака унутрашња запитаност добија физички опипљиву структуру. На овом месту важно је истаћи да се на матичној сцени кроз рам те „уметничке слике“ види гледалиште, са јасном назнаком да су Чеховљеви јунаци ништа друго до ми сами, публика чије оживљене портрете гледамо. У оквиру слике-позорнице остају музичари (Никола Драговић, Иван Мирковић, Немања Бубало), који на тај начин постају музичка завеса, шум данашњице у тишини галерије. Иако је ужичка публика, услед недовољне величине сцене НП Ужице, остала ускраћена за такво решење, представа није изгубила могућност таквог тумачења. Костими Бојана Никитовић, музејско реалистични и за сваки лик карактеристично аутентични, и музика Ирине Поповић без икаквог одклона допринели су спектакуларности овог позоришног чина.

Лик Иванова Никола Ристановски игра са пуном свешћу да овај лик све његове поступке заснива на ирационалном, као сили која обликује судбину. У њему се животни исход приказује као свакодневна патња без умирања, што је сасвим у духу модерног виђење трагичног и што, коначно, Чехова чини савременим. Ристановски подједнако игра изнијансираним модулацијама гласа (неретко и претерано наглашено) и специфичним понашањем и ћутањем. Фантастичном игром сваког геста, сваке боре на лицу исказивао се у деструктивној нежности према Ани, првој супрузи, каткад комичној строгости према укућанима или пријатељима у испразним пијанкама, и поразном сазнању о несврховитости бивствовања, што га и нагони на самоубиство, и узалудност нове љубави коју му нуди Саша, ћерка суседа Лебедева. У овом љубавном троуглу, лик Ане развила је Нада Шаргин до крајњих граница сложености. Уверљивог грозничавог погледа особе оболеле од туберкулозе, минуциозно простудираним покретима њена Ана, која се због Иванова одрекла породице, вере и иметка, је физички и емотивно руинирана особа, чији се доказ живота исказује једино у молбама за нежност и немоћној агесији када је не добије. Њену смрт редитељка бравурозно решава: облачи је у венчаницу и враћа у оквир рама, као подсећање-опомену-сметњу наговештеној љубави између Иванова и Саше. Саша, Хане Селимовић је пуна животних сокова, снаге, младости и женствености. Између инфантилне љубави према Иванову, преко ослобођене жудње према мушкарцу, до разорне свести о узалудности те исте љубави, а ипак свесно одабраном животу, кретала се са сигурношћу која је пленила на сваком кораку. Тензија између Ја и света, Ја и породице, увек присутног љубавног односа Ја, Ти, Он и Она, њена игра испољила је сав комични потенцијал који Чеховљеви текстови носе. Бранко Видаковић је врхунио у улози Лебедева. У његовој игри није било ни вишка, ни странпутице. За дивљење је играо помало комичног председника земске управе, који бежи у пијанство пред строгим и цицијашлуку склоној жени (сценски тачна Данијела Угреновић), брижног оца и оданог пријатеља. Предраг Ејдус, као осиромашени гроф Шабелски, ујак Иванова, клоун касте у нестајању, у свој својој глумачкој грандиозности показао је аристократски презир према буржоаској жељи да купује титуле и добије статску потврду новца. Вања Милачић као Бабакина била је достојни представник буржоаске оцвале удовице, прости и богате. Никола Вујовић је испољив изузетну енергичност као Боркин, управник имања Иванова, увек спремног за покретање друштва на забавама и невероватне пословне шпекулације. Отрежњујући и упозоравајући глас младог лекара Љвова о неопходности Аниног лечења, Ненад Стојменовић донео је са свим нијансама истовремено љубоморног мушкарца, који од почетне струковне уштогљености прелази у разбарушену мржњу према Иванову. Глумачке минијатуре приказали су и остали глумци из списка лица: Бранка Петрић - Назаровна, Бојан Кривокапић – Косих, Предраг Васић – Јегорушка. Свакако треба споменути и статисте са задатком: Немања Константиновић – Гост, Јелена Халупа – Гошћа, Јелена Живковић – Послужатељка. Сваком од њих придодат је јасно читљиви карактер и одређен животни контекст у овом својервном музеју савременог позоришта.

РЕЧ ПУБЛИКЕ

Занимљиво, дирљиво и снажно

Милена Бошковић, економиста: Ово јесте парламент господине Иванов. И ово јесте представа, права, коју сам чекала ових дана на фестивалу. Одлично редитељско решење, сјајна глума, сонгови оркестар. Сјајно.

Владимир Милановић, новинар: Феноменално. Представа, режија, глума, сцена... све. Веома узбудљива представа. Занимљиво, дирљиво и врло снажно. Редитељска бравура.

Ивана Ђајић: Класика. Жељна сам је. Хвала националном театру на оваквом поклону. Хвала селекторима што су овакав комад довели на фестивал. Све честитке редитељки и ансамблу.

Марко Пауновић, студент: Одлична представа. Улазећи у салу, размишљао сам како и да ли ћу издржати преко два и по сата, како ћу се укочити. Али нисам ни осетио време, и да је трајало дуже, не бих се

жалио. Све честитке ансамблу.

Биљана Кузмановић, новинар: Веома интересантан редитељски приступ. На сцени смена свих дубина људских осећања. Јако тежак и захтеван комад, који се ретко поставља, зато све похвале редитељки и ансамблу на храбрости и на успеху.

Верица Јоксимовић, професор: Само могу рећи БРАВО! Једноставност, оригиналност, доследност.

Небојша Марковић, правник: Само су једни људи гори од адвоката, а то су лекари. Они су и лопови и убице.“ А кобасица је обележила фестивал, и на сцени и у билтену. Зато имам предлог за управу. Уз Ардалион да се од ове године награђенима даје и по један суџук, јер је наш, а и има заштиту порекла.

Б. Д.

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ

ПРЕДСТАВЉАЊЕ КЊИГЕ

„ТРАГЕДИЈА ИНИЦИЈАЦИЈЕ ИЛИ НЕПОСТОЈАНИ ПРИНЦ“ ИВАНА МЕДЕНИЦЕ

Хамлет је одбио да одрасте

У оквиру пратеће програма 22. ЈПФ-а, представљена је књига Ивана Меденице „Трагедија иницијације или непостојани принц“.

Говорећи о књизи, Зоран Хамовић, главни уредник Издавачке куће „Клио“ цитирао је речи редитеља Дејана Мијача, који је књигу оценио као „изузетно подстицајну“.

– Можда ће неко рећи да је то једна уобичајена реченица и то стоји, али ова књига јете подстицајна. Нисам сујеверан, али морам да кажем да ова година има много подстицаја који су изашли или произашли из ове књиге. Рекао бих да ту понајвише има разлога да се радује управо – Иван Меденица. Као посматрач са стране, могу да кажем да је ово његова година. Она, по својој структури, има различите драме у себи, а ова књига само је један од камичака у свему томе. Родила се у фебруару и за собом повукла читав низ догађаја. Усмерићу се само на један, који је важан, а то је Битеф и „Олимп“. Ово је време у коме смо, изгледа заборавили да постоје разлози да се сви заједно пењемо на неки Олимп, као да смо друштво које је одустало од пењања. Изгледа да мислимо да је излишно да на то и помишљамо, а камоли да некоме падне на памет да се мери са боговима. Онда је дошао један Јан Фабр и показао нам да постоји нешто што је недостижно за све нас, али ипак могуће. Та представа је много шта променила у нашој култури, иако то сви не доживљавамо тако. Промене, чини ми се, нису довољно видљиве и одлично што је тако. Те промене ће одјекнути тек касније, јер ништа више није исто, – рекао је између осталог Хамовић и указао на значај преноса ове двадесетчетворочасовне представе на РТС-у, јер је захваљујући томе, формирана једна нова јавност.

– Као таква, и књига која је пред нама дала нам је да ишчитамо шта има једно друштво и појединаца. Има своју аутобиографију, своје сазревање и како аутор, Иван Меденица каже, једну врсту

– заглављености. То је период у коме не можемо сасвим да одрасте, јер желели бисмо да останемо у својим невиним идеалима, а друштво нам то не дозвољава. Ту настаје драмска ситуација, у којој је ова књига и писана, рекао је Хамовић.

Небојша Брадић, позоришни редитељ и уредник едиције Арс Сцена, подсетио је да је други издавач књиге ФДУ и објаснио да је одговоран за другу половину наслова, односно, за „непостојани принц“.

– Прилика, да се на овом значајном фестивалу нађемо и причамо о узбудљивим књигама, из године у годину је веома важна. Када кажемо „Непостојани принц“ и погледамо само наслове драма, односно студија, које је Меденица овде уградио, вероватно ће нам прва асоцијација бити Хамлет. Наслов и опрема књиге указују на ту велику личност светске драмске литературе, и не само литературе. Заправо, кроз све студије којима се бави, ова књига испитује заиста савремено читање класике. Уз сва знања, која нам овакве бриљантне књиге нуде, увек нам у интерпретацији остаје нешто што се зове – интуиција. То не сме да буде замагљено, не сме да буде замрачено талогом предиспозиције да ствари морате да поста-

вите на одређени начин. Ову књигу препоручујем и сам се враћамо њој, истакао је Брадић.

Иван Меденица, аутор књиге и професор на Факултету драмских уметности у Београду, говорећи о својој књизи објаснио је да утисак да је Хамлет лајт мотив, извориште, подстицај за писање књиге погрешан.

– Повод за писање, налази се на насловној страни. Инсистирао сам да се, да какав год био графички дизајн, слика Ежена Делакроа нађе на насловници. То је уље на платну, с почетка 19. века, које приказује сцену између Хамлета и Хорација, на почетку петог чина, дакле, на Јориковом гробу, рекао је између осталог Меденица.

– Намерно сам хтео баш ову слику, јер ме је она '96. или '97. године, када сам био врло млад и видео је у музеју у Франкфурту – погодила. Чинило ми се да је однос који је ликовним средствима постигнут између ова два лика, онакав какав сам ја интуитивно осећао да јесте. На тој слици, Хамлет и Хорације нису истих година. Хорације је снажне, мушке грађе, који делује као четрдесетогодишњи војник. Хамлет је голобрад, плав, бледог лица, андрогеног изгледа. Сви мислимо да су другови, пријатељи са ст-

дија. Критичаре фрустрира то што се сви одговори на дилеме заиста налазе у Шекспировом тексту. Наиме, када се први пут сретну, Хамлет не зна како се Хорације зове. Дакле, нису најбољи пријатељи. Нису уопште пријатељи, али се поштују. Хорације према Хамлету има однос као према младом господару, а Хамлет према њему као према тотору, заштитнику. У овом тренутку, тврдим, а и Шекспир тако пише, Хамлет има тридесет година, што су године када се у свим културама улази у зрелост. Људи у елизабетанској Енглеској нису знали колико имају година, заиста. То није било битно, јер се сазревање није схватало као данас. У оно време се посматрало као ритуални прелаз из једне у другу фазу. Било је важно да ли сте млади, зрели или стари. Хамлет је управо неко ко одбија да одрасте, да се „иницира“, рекао је Меденица.

– Све дилеме су хамлетовске, чак и оне које су написане пре Хамлета. Неке од драма које сам анализирао су директна реплика на Хамлета. Сви моји принчеви, завршавају трагично – смрћу или тиме што су морали да прихвате неизабрани избор или су сами себе прогнали из друштва. Ова књига би, заправо могла да се чита као историја лика принца у западноевропској драмској књижевности. Донекле је аутобиографска. Пишем о себи, из неког времена. То је доста чудан стваралачки процес, када почнете да пишете у тренутку када вас то јако занима, а дело завршавате у тренутку у коме се оно од вас отуђило“, рекао је Меденица.

Ана Милошевић

ИЗ КРИТИКА

Реч аутора

Знам да је Зеницу, као и цијелу Босну и Херцеговину уосталом, тешко вољети. Као када се воли отац који је тешка битанга. Када те такав отац помилује, у пролазу, на путу између двије пијанке, та геста буде довољна да му све опростиш и пронађеш оправдање за све што јесте или није учинио.

Немогуће је описати Зеницу, а не дотаћи Фабрику. И обратно. Гледајући кроз стакло из возила које улази у Зеницу, чини се да Фабрика и град срстају једно с другим као слагалица. Они који њихов однос боље познају, знају да је он одувјек исцрпљивао партнере, једно другом јесу давали живот али су га истом снагом и одузимали. Такав овиснички однос није могао донијети ништа добро, када је Фабрика након транзиције напустила град он је остао ошамућен и дезорјентиран, више се није могао ослањати на њу, нити рачунати на њену помоћ. До данас се није опоравио. Чини се да је оболио од стахановске меланхолије као Ариф Хералић, насмијано лице са хиљадарке. Због некадашње важности за читаву државу, због мита о "узаврелом граду", чини нам се да и данас заслужујемо много више.

Фабрика није онако велика као некада и више није наша, као некада. Она више није "хранитељица", она не грије "колијевку пролетеријата", више није ни симбол нити мит, свела се на мјеру која јој је одувјек припадала – она данас само производи и ствара капитал...

Селведин Авдић

NARODNO POZORIŠTE
UŽICE

Република Србија
Министарство културе и информисања

ГРАД
УЖИЦЕ

ВЕЧЕРАС

БОСАНСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
ЗЕНИЦА

МОЈА ФАБРИКА

Селведин Авдић

Режија: СЕЛМА СПАХИЋ
Драматизација: ЕМИНА ОМЕРОВИЋ,
БОЈАНА ВИДОСАВЉЕВИЋ,
СЕЛМА СПАХИЋ

Сценографија и
костимографија: САБИНА ТРНКА
Драматургија: ЕМИНА ОМЕРОВИЋ

Сценски покрет
и кореографија: THOMAS STEYAERT
Музика и избор: BASHESKIA & EDWARD EQ
Видеарт: КЕНАН ЗЕКИЋ
(графичко обликовање),
PAL-e
(адаптација и монтажа),
САНИ ТЕРЗИЋ (ди-џеј)

Лекторка: МЕРИМА ХАНДАНОВИЋ
Продуцент: ХАЗИМ БЕГАГИЋ
Извршни продуцент: ДЕНИС КРЏАЛИЋ
Инспираторица: САБИНА ГЛОГОВАЦ
Физ. припрема глумца: ЕЛМИН АХМЕТОВИЋ;
Зумба-трениери глумца: ДИЛА
ИМШИРОВИЋ-СЕФЕРОВИЋ,
НИНА СИВИЋ-МЕХАЈ;
Кореп. „бренда“ у пред.: ИГОР КАСАПОВИЋ

Играју:

АДИС МЕХАНОВИЋ
АНЂЕЛА ИЛИЋ
БЕЊАМИН БАЈРАМОВИЋ
ЛАНА ДЕЛИЋ
МИКИ ТРИФУНОВ
МИРОЉУБ МИЈАТОВИЋ
НУСМИР МУХАРЕМОВИЋ

ПРЕДРАГ ЈОКАНОВИЋ
САБИНА КУЛЕНОВИЋ
САША ХАНЦИЋ
СЕЛМА МЕХАНОВИЋ
СИНИША ВИДОВИЋ
СНЕЖАНА ВИДОВИЋ
ЗЛАТАН ШКОЉИЋ

Представа се изводи у оквиру међународне театарске манифестације Европска ноћ театра (European Theatre Night) – Ноћ театра БиХ 2017. (програм међународна гостовања)

• prvi partizan •

ДУНАВ
ОСИГУРАЊЕ

ПИШЕ:
Зоран Јеремић

НЕПОСТОЈАНИ ПРИНЦ

Не знам да ли је реч о терминолошкој забуни, али примећујем да фестивалска публика Пратећи програм углавном разуме као такмичарски: коме је Бато распеваније шатирао потиљак у сезони Бабље лето/Никољдан, да ли је Николају Алексејевичу Иванову била ближа Јока здесна или Боса слева и тако то.

Да се не бисмо дибидус обрнули пред гостима, решим да нам осветлим образ па запучам синоћ на промоцију књиге Ивана Меденице „Трагедија иницијације или непостојани принц“. Што би својевремено рекао председник ужичког СУБНОР-а у патриотском осврту на Симовићев роман „Ужице са вранама“ - књигу нисам прочитао, али добро знам шта у њој пише.

На Малој сцени дочека ме плакат са караконцулом на којој пише „Прождирање“. Знам да је реч о изложби младог ужичког сликара Милоша Милићевића, познајем му родитеље, на истом месту у прошлом веку истим пивом смо се пелцовали, али ја сам то схватио као визуелни приказ претње мом катастрофалном позоришном образовању. Као први пут с оцем на јутрење код Шкора зубара.

Право да вам кажем, међу оном студентаријом, госпођом Лелом и мудрим театролошким главама у почетку сам се осећао као војвода Драшко међу Млецима. Међутим, миц по миц, укапирах да је реч о Хамлету и њему сличним из светске драмске баштине, који су се егзистенцијално заглавили на путу између младости и зрелости. Апсолутно моја шоља чаја.

Далеко било да на себе гледам као на оног Шекспировог тугова-

на-краљевића, знам да ми боље стоји улога трећег непостојаног стражара који је на зидинама Елсинора распалио роштиљчић са Духом оца Хамлетова (под условом да вампири не једу кобасице), али кад је реч о тој „заглављености у транзицији“, е ту бих имао шта да кажем...

Прича тако професор Меденица шта је иницијација у младости и како је преживети, а мени мисли одлутале на подијум са кога приповеда... Босоноги Пифки прави салто мортале на тепиху од срце, Ацо Шипац и Лијаћ глуме Траволту и Оливију Њутн Џон, недодирљиви Војо и Рино пола метра изнад земље ходају са ауром Махариши Махеш Јогија, Пијуко пролази кроз зидове...

Да ли професор Меденица уопште зна где је дошао да прича о иницијацији? Зар он не зна да је мени у истој тој „Рупи“ било теже проћи поред Инђе, Сима Блеша и Жарка Пичића него Хамлету кроз породичне магле!

Добро, сви смо ми дошли из неке „Рупе“. Ко жели да се врати у ужичку, нека сачека још мало док не изађе роман „Fanky Town“ мога друга Фика, који, између осталог, одлично приповеда о славним данима Омладинског клуба, а чујем и да прави сјајну „рупашку“ атмосферу после представа. Увек је био принц Поноћног програма.

Што се црне жучи Иванова тиче, не знам како да му помогнемо да изађе из егзистенцијалне заглављености. Све зависи од тога да ли га посматрамо са Јокине или Босине стране. Здесна гледано, треба га из ових стопа вакцинисати против меланхоличног беснила, слева посматрано, добра јагњетина испод сача за сада би била довољна. Ја сам, случајно, седео на левој страни.

ХАНА СЕЛИМОВИЋ, ГЛУМИЦА Еликсир за сваког глумца

На сцени Народног позоришта после 93 године поново је постављен Иванов А.П.Чехова. Какав је био Ваш осећај када сте сазнали да сте у подели за овај комад?

- Била сам јако срећна. Једнако као и данас што баш играм улогу Саше, која ми је омиљена улога још са факултета, и коју сам прижељкивала. Била сам јако поласкана и самом чињеницом што неко мисли да ја то могу. У сваком

смислу сам привилегована да играм Сашу, да играм Чехова, којег бих играла сваки пут кад ми се понуди, у свим добима свог живота, јер мислим да је он, на неки начин, једна врста еликсира и лека за сваког глумца и за све његове бољке које може да има. Велика је и привилегија за мене играти у овој представи са оваквим уметницима, колегама, у оваквом ауторском тиму великих имена. Рад на овој представи био је баш онакав какав

сам замишљала да ће бити. И драго ми је што сам то и доживела.

Ваша улога мало искаче из слогана овогодишњег фестивала „за ово мало душе“.

- Упозната сам са већином селектованих представа које учествују на овогодишњем ЈПФ-у, и јасно ми је зашто је баш овакав слоган. Ми данас заиста ретко о души говоримо и ретко се њоме бавимо, а мислим да је јако драгоцено да се она намеће као једна

горућа тема у нашем позоришту. Моја Саша поседује обиље љубави, снаге, воље, вере и свега онога што млад човек поседује на почетку свог живота. Сви мислимо и верујемо да живот може бити баш такав, док не дође дан када ударимо главом о зид, када се он драстично мења на горе. А живот би заиста могао бити леп, заводљив, да ми људи нисмо склонили томе да све што је битно поваримо.

Б. Дамњановић

ОЦЕНА ПУБЛИКЕ

ЈУГОСЛОВЕНСКО ДРАМСКО ПОЗОРИШТЕ БЕОГРАД ТАКО ЈЕ (АКО ВАМ СЕ ТАКО ЧИНИ)	4.61
ЦРНОГОРСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ ПОДГОРИЦА САМОУБИЦА	3.84
КРАЉЕВСКО ПОЗОРИШТЕ ЗЕТСКИ ДОМ ЦЕТИЊЕ ДОКЛЕ ПОГЛЕД СЕЖЕ	4.38
ГАВЕЛА - ГРАДСКО ДРАМСКО КАЗАЛИШТЕ ЗАГРЕБ ПРИЧЕ ИЗ БЕЧКЕ ШУМЕ	4.13
НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ БЕОГРАД ИВАНОВ	4.75

Издаје: Савет XXII Југословенског позоришног фестивала Ужице 2017.

Уређује: редакцијски одбор: Радојка Поповић - уредник, Ненад Ковачевић, Верица Туцовић, Мирјана Петровић, Ана Милошевић, Богдан Дамњановић, Зоран Јеремић, Александра Гловацки.

Тираж: 500 примерака • Штамп: Графопринт, Ужице